

29 Ιουλίου, 1994

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΟΜΗΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5894).

5 Ανυποταξία κατά παράβαση του άρθρου 22(α) του περί Εθνικής Φρουράς Νόμου του 1964 (Ν. 20/64, όπως τροποποιήθηκε, από τους Νόμους 1964 - 1992) — "Αντιρρησίες συνειδήσεως" — Εφεσείων νυμφευμένος και πατέρας τεσσάρων παιδιών ένα από τα οποία έχει ήδη καταταγεί στην Εθνική Φρουρά, με καλό χαρακτήρα και εκτίμηση στην κοινότητά του — Έγινε Μάρτυρας του Ιεχωβά μετά από εκτέλεση τριετούς στρατιωτικής θητείας — Αήφθησαν υπόψη δεκαεπτά παρόμοιες υποθέσεις — Επιβολή ποινής φυλάκισης 6 μηνών — Κρίθηκε έκδηλα υπερβολική.

10 Σύνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα άρθρο 10.3(β) — Είναι ταυτόσημο με το άρθρο 4(3) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (η Σύμβαση) — Κυρώθηκε με τον Νόμο 39/62 και τον περί Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικό) Νόμο του 1992 (Ν.2/92) — Το Άρθρο 15 10.2 και 10.3(β) του Συντάγματος δεν δίδει οποιοδήποτε δικαίωμα στους "κατά συνείδησιν εναντιουμένους" — Αρχές που εφαρμόζονται.

Λέξεις και Φράσεις — "Αντιρρησίες συνειδήσεως" στο άρθρο 5Α(2) (α) του Νόμου 2/92.

20 Στρατιωτικά αδικήματα — Ανυποταξία — Ποινή — Πρέπει να είναι ανάλογη με το είδος και τη φύση της κλήσεως για εκτέλεση υπηρεσίας.

25 Ο εφεσείων που ήταν έφεδρος στρατιώτης παρέλειψε να παρουσιαστεί στις 10/9/93 για εκτέλεση στρατιωτικής υπηρεσίας. Ισχυρίστηκε ότι υπήρχε εύλογη αιτία για την παράλειψη αυτή γιατί λόγω των θρησκευτικών του πεποιθήσεων ήταν αντιρρησίας συνειδήσεως και με βάση το άρθρο 10.3(β) του Συντάγματος και τον Νόμο 2/92 δεν ήταν υποχρεωμένος να παρουσιαστεί. Επίσης ισχυρίστηκε αντισυνταγματικότητα επί μέρους διατάξεων του Νόμου 30 2/92.

Οι ισχυρισμοί του εφεσελοντα απορρίφθηκαν από το Στρατιωτικό Δικαστήριο το οποίο έκρινε ότι ο εφεσελων δεν απέκτησε την ιδιότητα του αντιρρησία συνειδήσεως εφόσον δεν υπέβαλε αίτηση με βάση το Νόμο 2/92. Κρίθηκε ένοχος για τη διάπραξη του πιο πάνω αδικήματος και του επιβλήθηκε εξάμηνη ποινή φυλάκισης. Η 5 έφεση στρέφεται εναντίον της καταδίκης και της ποινής.

Λόγοι έφεσης:

1. Οι αντιρρησίες συνειδήσεως απαλλάσσονται από υποχρεωτική στρατιωτική υπηρεσία με βάση το άρθρο 10.3(β) του Συντάγματος και το άρθρο 4(3) της Σύμβασης με την προϋπόθεση της αναγνώρισής τους από το Νόμο. Και εφόσον ο Νόμος 2/92 αναγνωρίζει τους αντιρρησίες συνειδήσεως, ενεργοποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 10.3(β) του Συντάγματος με αποτέλεσμα την επιβολή σ' αυτούς υποχρεωτικής υπηρεσίας η οποία δεν θα έπρεπε να ήταν στρατιωτική. 10 15

2. Η ανάθεση στον Υπουργό αποφασιστικής αρμοδιότητας ως προς το αν πολίτης είναι αντιρρησίας συνειδήσεως, είναι αντισυνταγματική.

3. Η άοπλη στρατιωτική υπηρεσία που προνόησε το άρθρο 5Α του Νόμου, ως υπαλλακτική της ένοπλης του άρθρου 5 εξακολούθησε να είναι στρατιωτική και η υποχρέωση εκτέλεσής της συνιστούσε παραβίαση του συνταγματικού δικαιώματος του εφεσελοντα. 20

4. Αποδείχθηκε "εύλογη αιτία" σύμφωνα με την ερμηνεία του όρου στην υπόθεση *Pitsillides & another*. 25

Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

1. Η αντίληψη του εφεσελοντα για δημιουργία από το Νόμο συνταγματικού δικαιώματος είναι εσφαλμένη. Η ύπαρξη ή μη συνταγματικού δικαιώματος εξαρτάται από τις διατάξεις του Συντάγματος. Το άρθρο 10.3(β) του Συντάγματος δεν εξαρτά τη γέννηση ή το περιεχόμενο ή τη διατήρηση τέτοιου δικαιώματος ανάλογα με το ποιός νόμος θεσπίζεται ή κατ' επέκταση καταργείται. Οι "κατά συνείδησιν εναντιούμενοι" μπορεί να αναγνωρισθούν από το Νόμο, ο οποίος μπορεί να προνοήσει ή να μην προνοήσει για εκτέλεση από αυτούς υπηρεσίας άλλης από στρατιωτική υποχρεωτική υπηρεσία. Το Σύνταγμα ορίζει πως αυτή ή άλλη υπηρεσία η οποία μπορεί να επιβληθεί δεν είναι "αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία", γι' αυτό και η δημιουργία υποχρέωσης για εκτέλεσή της δεν παραβιάζει την παράγραφο 2 του Άρθρου 10 του Συντάγματος. 30 35 40

2. Για τους σκοπούς του Νόμου, αντιρρησίας συνειδήσεως είναι ο εναντιούμενος στην ένοπλη, σε αντιδιαστολή προς την άοπλη στρατιωτική υπηρεσία και είναι ενόψει αυτού του ορισμού

του παρέχονται υπαλλακτικές δυνατότητες.

3. Η τελική παρατήρηση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Pitsillides & Another* δεν ενισχύει την άποψη του εφεσείοντα.

5 4. Η εισήγηση του εφεσείοντα πως η ανάθεση στον Υπουργό αποφασιστικής αρμοδιότητας είναι αντισυνταγματική, δεν αναφέρεται σ' οποιoδήποτε άρθρο του Συντάγματος και είναι γενική και αόριστη.

5. Οι θρησκευτικές πεποιθήσεις δεν αποτελούν εύλογη αιτία για τη διάπραξη του αδικήματος της ανυποταξίας.

10 6. Ενόψει των πανομοιότυπων περιστάσεων της παρούσας υπόθεσης με πρόσφατη υπόθεση στην οποία η εξάμηνη ποινή φυλάκισης θεωρήθηκε έκδηλα υπερβολική η ποινή μειώνεται με διαταγή για άμεση απόλυση του εφεσείοντα.

15 Η έφεση εναντίον της καταδίκης απορρίπτεται. Η έφεση εναντίον της ποινής επιτρέπεται.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Pitsillides & Another v The Republic (1983) 2 C.L.R. 374.

Christou & Others v The Republic (1982) 3 C.L.R. 365.

20 *Πέτρον ν Δημοκρατίας* (1993) 2 Α.Α.Δ. 372.

Γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις Αιτήσεις 2294/64 και 5591/72.

Isidorou v The Republic (1987) 2 C.L.R. 167.

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

30 Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Όμηρο Ανδρέα Κωνσταντίνου ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 13 Απριλίου, 1994 από το Στρατιωτικό Δικαστήριο (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 881/93) στην κατηγορία ανυποταξίας κατά παράβαση του άρθρου 22 (α) του Περί Εθνικής Φρουράς Νόμου του 1964 (Νόμο 20/64) (όπως τροποποιήθηκε) και καταδικάστηκε σε φυλάκιση 6 μηνών.

35 Σ. Σωφρονίου και Κ. Κακουλλής, για τον εφεσείοντα.

Μ. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Π. Ιουλιανού και Στ. Ιωσήφ (κα), Δικηγόροι της Δημοκρατίας, για την εφεσίβλητη.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου 5 θα δώσει ο αδελφός Δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Το Στρατιωτικό Δικαστήριο βρήκε ένοχο τον εφεσείοντα σε κατηγορία για ανυποταξία κατά παράβαση του άρθρου 22(α) του περί Εθνικής Φρουράς Νόμου του 1964 (Ν. 20/64, όπως τροποποιήθηκε, Νόμοι 1964-1992). Του επέβαλε ποινή φυλάκισης 6 μηνών, αφού, με αίτησή του, έλαβε υπόψη άλλες επτά παρόμοιες υποθέσεις. 10

Η έφεση στρέφεται κατά της καταδίκης και της ποινής.

Η καταδίκη:

Τα γεγονότα είναι παραδεκτά. Ο εφεσείων είναι έφεδρος στρατιώτης, εκλήθη δεόντως όπως παρουσιαστεί στις 10/9/93 στο πρώτο ΤΑΑ προς εκτέλεση στρατιωτικής υπηρεσίας και παρέλειψε να συμμορφωθεί. Κατά το άρθρο 22(α) του Νόμου τέτοια παράλειψη συνιστά αδίκημα εφόσον γίνεται άνευ ευλόγου αιτίας, το βάρος απόδειξης της οποίας βαρύνει τον παραλείποντα. 15 20

Ήταν η υπεράσπιση του εφεσείοντα πως δεν συμμορφώθηκε για εύλογη αιτία. Ισχυρίστηκε πως ως Μάρτυρας του Ιεχωβά είναι αντιρρησίας συνειδήσεως και πως κατά το άρθρο 10.3(β) του Συντάγματος, το ταυτόσημο άρθρο 4(3) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, που κυρώθηκε με τον ομώνυμο Νόμο του 1962 (Ν. 39/62) και τον περί Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικό) Νόμο του 1992 (Ν. 2/92), στο βαθμό που ο τελευταίος είναι συνταγματικός, δεν ήταν υποχρεωμένος να παρουσιαστεί ως έφεδρος για εκτέλεση στρατιωτικής υπηρεσίας. 25 30

Το Στρατιωτικό Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό ως προς την αντισυνταγματικότητα του Νόμου, θεώρησε πως δεν ήταν δυνατόν να αναγνωριστεί στον εφεσείοντα η ιδιότητα του αντιρρησία συνειδήσεως, αφού δεν τη διεκδίκησε με αίτησή του όπως καθορίζει ο Νόμος, και κατέληξε πως, εφόσον κατά τη νομολογία (βλέπε *Pitsillides and Apother v. The Republic* (1983) 2 C.L.R. 374), οι θρησκευτικές πεποιθήσεις ή λόγοι συνειδήσεως δεν αποτελούν αφ' εαυτών εύλογη αιτία, στοιχειοθετήθηκαν όλα τα συστατικά του αδικήματος.

Συνοψίζουμε τους λόγους έφεσης όπως τους ανέπτυξε ενώπιόν μας ο εφεσείων: Το άρθρο 10.3(β) του Συντάγματος (και αντίστοιχα το άρθρο 4(3) της Σύμβασης), υπό την προϋπόθεση της αναγνώρισής τους υπό Νόμο, επιτάσσει την απαλλαγή των αντιρρησιών συνειδήσεως από υποχρεωτική στρατιωτική υπηρεσία. Ο Νόμος 2/92 αναγνωρίζει τους αντιρρησίες συνειδήσεως και, επομένως, ενεργοποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 10.3(β) του Συντάγματος. Θα μπορούσε πλέον να τους επιβληθεί υποχρεωτική υπηρεσία η οποία δεν θα έπρεπε να ήταν στρατιωτική.

Η άοπλη στρατιωτική υπηρεσία που προνόησε το άρθρο 5Α του Νόμου, ως υπαλλακτική της ένοπλης του άρθρου 5, εξακολουθούσε να είναι στρατιωτική και η υποχρέωση εκτέλεσής της συνιστά παραβίαση του συνταγματικού δικαιώματος του εφεσείοντα.

Επιπλέον, οι διατάξεις του Νόμου που υπάγουν την κριση ως προς το αν πολίτης είναι αντιρρησίας συνειδήσεως στην αρμοδιότητα του Υπουργού μετά από εισήγηση Επιτροπής, η οποία εν πάση περιπτώσει ουδέποτε συνεστήθη, είναι αντισυνταγματική.

Ο εφεσείων είχε καταθέσει ενώπιον του Στρατιωτικού Δικαστηρίου βεβαίωση πως είναι Μάρτυρας του Ιεχωβά και κατ' επέκταση αντιρρησίας συνειδήσεως και θα έπρεπε να είχε προσεγγιστεί ως τέτοιος, παρά το ότι δεν διεκδίκησε αυτή την ιδιότητα σύμφωνα με το Νόμο.

Το Στρατιωτικό Δικαστήριο όφειλε να είχε αποδεχθεί ότι αποδείχθηκε στον απαιτούμενο βαθμό "εύλογη αιτία", όπως ο όρος ερμηνεύτηκε στην υπόθεση *Pitsillides and Another* (ανωτέρω), την οποία παρερμήνευσε.

Είναι η εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα πως τα επι-
χειρήματα του εφεσείοντα στηρίζονται σε παρεξήγηση ως
προς τα δικαιώματα που κατοχυρώνει το άρθρο 10.3(β)
του Συντάγματος (και το άρθρο 4(3) της Σύμβασης). Δεν
αναγνωρίζει στους αντιρρησίες συνειδήσεως οποιοδήποτε
δικαίωμα. Απλώς εξαιρεί από την έννοια της "αναγκαστι-
κής ή υποχρεωτικής εργασίας", την "επιβληθησομένη
στρατιωτικού χαρακτήρος υπηρεσία", ή αναφορικά με
τους κατά συνείδηση εναντιούμενους σε αυτή την υπηρε-
σία, την υπηρεσία την επιβαλλόμενη αντί της στρατιωτι-
κής υποχρεωτικής υπηρεσίας. Το δεύτερο, υπό την προϋ-
πόθεση της αναγνώρισης των "κατά συνείδηση
εναντιουμένων" υπό Νόμου. Ο Νόμος 2/92, δεν αναγνώρι-
σε τους κατά συνείδηση εναντιούμενους γενικώς. Οι υπαλ-
λακτικές δυνατότητες που θεσμοθετεί αφορούν στους
"αντιρρησίες συνειδήσεως" εφόσον ανταποκρίνονται στον
ορισμό του όρου όπως το δίνει ο Νόμος. Ο Νόμος θεωρεί
ως "αντιρρησίες συνειδήσεως" τους εναντιούμενους στην
εκτέλεση ένοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας. Γι' αυτό και
τους παρέχει τη δυνατότητα άοπλης στρατιωτικής υπηρε-
σίας της διάρκειας που καθορίζεται. Ο εφεσείων δεν υπέ-
βαλε καν αίτηση για να αναγνωριστεί ως "αντιρρησίας συ-
νειδήσεως" με την έννοια του Νόμου και ενώ ο Νόμος
καλύπτει και τους εφέδρους, όπως ο εφεσείων, δεν ήταν
δυνατόν να εφαρμοσθεί στην περίπτωσή του.

Ισχυρισμός ως προς τη μη σύσταση της Επιτροπής,
στην οποία αναφέρεται η επιφύλαξη στο άρθρο 5Α(3) του
Νόμου, θα μπορούσε να προβληθεί μόνο αν ο εφεσείων
υπέβαλλε αίτηση αναγνώρισης. Εν πάση περιπτώσει, ο
Νόμος αναφέρεται σε Επιτροπή που μπορεί να διορίζεται
προς εξέταση αίτησης που υποβάλλεται. Ο εφεσείων απέ-
τυχε να αποδείξει "εύλογη αιτία" και ορθά κρίθηκε ένο-
χος.

5 Η ερμηνεία του Συντάγματος και της Σύμβασης, όπως την εισηγήθηκε ο Γενικός Εισαγγελέας, είναι ορθή. Πράγματι διαπιστώνεται σοβαρή παρανόηση ως προς την εμβέλεια του άρθρου 10.3(β) και του ταυτόσημου άρθρου 4(3) της Σύμβασης.

Η παράγραφος 3(β) του άρθρου 10 του Συντάγματος δε μπορεί να διαβάζεται κατ' απομόνωση. Είναι άρρηκτα συνδεδεμένη προς την παράγραφο 2. Παραθέτουμε τις δύο διατάξεις:

10 "2. Ουδείς εξαναγκάζεται εις εκτέλεσιν αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.

3. Ο εν τω παρόντι άρθρω όρος "αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία" δεν περιλαμβάνει:

(α) .....

15 (β) οιανδήποτε τυχόν επιβληθησομένην στρατιωτικού χαρακτήρος υπηρεσίαν ή, προκειμένου περί των κατά συνείδησιν εναντιουμένων εις αυτήν και υπό την προϋπόθεσιν της αναγνωρίσεως αυτών υπό νόμου, υπηρεσίαν επιβαλλομένην
20 αντί της στρατιωτικής υποχρεωτικής υπηρεσίας, ...

Είναι καθαρό πως δεν παρέχεται στους "κατά συνείδησιν εναντιουμένους" οποιοδήποτε δικαίωμα. Ο Νομοθέτης
25 μπορεί να τους αναγνωρίσει ή να μην τους αναγνωρίσει και, επομένως, μπορεί να προνοήσει ή να μην προνοήσει ως προς την εκτέλεση απ' αυτούς άλλης υπηρεσίας αντί της στρατιωτικής υποχρεωτικής υπηρεσίας. Εκείνο που ορίζει το Σύνταγμα είναι πως αυτή η άλλη υπηρεσία, η
30 οποία ενδεχομένως θα επιβληθεί, δεν είναι "αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία" και, συνεπώς, η δημιουργία υποχρέωσης εκτέλεσής της δεν θα παραβιάζει την παράγραφο 2 του άρθρου. (Βλέπε *Christou and Others v. The Republic* (1982) 3 C.L.R. 365, *Pitsillides and Another* (ανωτέρω), Γε-

ώργιος Αναστάση Πέτρου ν. Δημοκρατίας, (1993) 2 Α.Α.Δ. 372 και τις Γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αίτηση 2299/64 του Albert Grandrath και στην Αίτηση 5591/72, στις οποίες αναφέρονται).

5

Η αντίληψη του εφεσείοντα πως είναι νοητό να θεωρηθεί ο Νόμος και μάλιστα ορισμένο μέρος του ως γενεσιουργός συνταγματικού δικαιώματος, είναι θεμελιακά λανθασμένη. Το συνταγματικό δικαίωμα υπάρχει ή δεν υπάρχει ανάλογα με το ποιές είναι οι διατάξεις του Συντάγματος. Το άρθρο 10.3(β) του Συντάγματος δεν εξαρτά τη γέννηση ή το περιεχόμενο ή τελικά τη διατήρηση συνταγματικού δικαιώματος ανάλογα με το ποιός νόμος θεσπίζεται ή κατ' επέκταση καταργείται. Ο ορισμός από το άρθρο 5Α(2)(α) των "αντιρρησιών συνειδήσεως" αφορά στους σκοπούς του Νόμου και μόνο και δεν είναι δυνατόν να αποκοιπέ από το σύνολο για να αποκτήσει όποια αυτοτελή οντότητα ασύνδετη προς τις ουσιαστικές του διατάξεις. Για τους σκοπούς του Νόμου, αντιρρησίας συνειδήσεως είναι ο εναντιούμενος στην ένοπλη, σε αντιδιαστολή προς την άοπλη, στρατιωτική υπηρεσία και είναι ενόψει αυτού του ορισμού που παρέχονται υπαλλακτικές δυνατότητες.

10

15

20

Ο εφεσείων υπεστήριξε πως η τελική παρατήρηση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Pitsillides and Apother* (ανωτέρω), με την οποία υπομνήσθηκε η σταθερή προσήλωση της Κύπρου στο σεβασμό των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εκφράστηκε η βεβαιότητα πως οι αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας, αν και όταν το επιτρέψουν οι περιστάσεις στο μέλλον, θα εξετάσουν την εξαίρεση των αντιρρησιών συνειδήσεως από την υποχρεωτική στρατιωτική υπηρεσία και/ή την επιβολή υπαλλακτικής υπηρεσίας, ενισχύει την άποψή του. Το επιχείρημα είναι έκδηλα λανθασμένο. Εκείνο που εγείρεται σ' αυτή τη διαδικασία είναι η συνταγματικότητα του συγκεκριμένου Νόμου όπως αυτός θεσπίστηκε.

25

30

35

Ο εφεσείων δεν διεκδίκησε δικαίωμα εκτέλεσης άοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας. Η άρνησή του να ανταποκριθεί στην κλήση ήταν ολοκληρωτική. Εντούτοις, όπως σημειώσαμε, προβάλλει ισχυρισμούς για αντισυνταγματικότητα επί μέρους διατάξεων του Νόμου, ειδικά ως προς το μηχανισμό αναγνώρισης των "αντιρρησιών συνειδήσεως". Αυτή η στάση είναι αντιφατική. Η αναγνώριση που θεσμοθετείται απολήγει σε παροχή δυνατότητας εκτέλεσης άοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας, την οποία όμως ο εφεσείων αρνήθηκε εκ προοίμιου ως παραβιάζουσα κατ' ισχυρισμόν συνταγματικό του δικαίωμα. Θα ήταν νοητή η έγερση ζητήματος ως προς τις επί μέρους διατάξεις του Νόμου αν ο εφεσείων διεκδικούσε δικαίωμα εκτέλεσης άοπλης στρατιωτικής θητείας. Και αυτό υπό την αίρεση της ύπαρξης δυνατότητας διαχωρισμού του Νόμου. Καταγράφουμε όμως την άποψή μας πως τα επιχειρήματα του εφεσείοντα ως προς το μηχανισμό αναγνώρισης των αντιρρησιών συνειδήσεως δεν ήταν πειστικά. Η εισήγηση του εφεσείοντα πως η ανάθεση στον Υπουργό αποφασιστικής αρμοδιότητας είναι αντισυνταγματική, δε συνοδεύτηκε με αναφορά σε κάποιο άρθρο του Συντάγματος και ήταν γενική και αόριστη. Είναι ορατά τα προβλήματα που θα δημιουργούνταν αν παρέχονταν οι υπαλλακτικές δυνατότητες του Νόμου χωρίς την προνόηση μεθόδου αναγνώρισης της ιδιότητας του αντιρρησία συνειδήσεως. Επίσης, ο ισχυρισμός ως προς την ανυπαρξία της Επιτροπής που θα υπέβαλλε εισήγηση στον Υπουργό, παραγνωρίζει το λεκτικό της επιφύλαξης στο άρθρο 5Α(3), σύμφωνα με το οποίο η εισήγηση της Επιτροπής που διορίζεται λαμβάνεται υπόψη από τον Υπουργό "προτού αποφασίσει επί της αιτήσεως" για αναγνώριση. Τα πιο πάνω, υπό την προϋπόθεση ότι ο Νόμος παρέχει πράγματι τη δυνατότητα άοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας σε εφέδρους, όπως ο εφεσείων, που δεν εκτέλεσαν την υποχρέωση θητείας τους όπως προβλέπεται στο άρθρο 5Α, δηλαδή που δεν υπηρέτησαν θητεία που συνίστατο στην εκτέλεση άοπλης στρατιωτικής υπηρεσίας. Αυτό θεωρήθηκε ως δεδομένο με την πρωτόδικη απόφαση, την οποία ο Γενικός Εισαγγελέας υποστήριξε και ως προς αυτή την πτυχή της. Το ζήτημα

δεν έχει εγερθεί και δεν έχει συζητηθεί και θα περιοριστούμε στην επισήμανση του τρόπου με τον οποίο διατυπώθηκε η επιφύλαξη στην παράγραφο (ε) του άρθρου 15(1) που προστέθηκε με το Ν. 2/92.

5
Ο εφεσείων πρόβαλε ως εύλογη αιτία της μη συμμόρφωσής του στην κλήση για στρατιωτική υπηρεσία, το γεγονός ότι είναι, όπως δέχθηκε το πρωτόδικο Δικαστήριο, Μάρτυρας του Ιεχωβά. Το Στρατιωτικό Δικαστήριο καθοδηγήθηκε ορθά ως προς το τι συνιστά "εύλογη αιτία" με 10 αναφορά στην υπόθεση *Pitsillides and Another* (ανωτέρω) και δεν διαπιστώνουμε λόγο παρέμβασής μας προς ανατροπή της πρωτόδικης απόφασης.

Η έφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται.

Η ποινή:

15
Ο εφεσείων είναι νυμφευμένος και πατέρας τεσσάρων παιδιών, ένα από τα οποία έχει ήδη καταταγεί στην Εθνική Φρουρά. Εργάζεται ως υπάλληλος σε ξυλουργείο και περιγράφεται στην πρωτόδικη απόφαση ως άνθρωπος καλού χαρακτήρα και ως καλός οικογενειάρχης που χαιρεί 20 εκτίμησης στην κοινότητά του. Έγινε Μάρτυρας του Ιεχωβά αφού υπηρέτησε τριετή στρατιωτική θητεία. Το Στρατιωτικό Δικαστήριο, με αναφορά στις υποθέσεις *Isidorou v. The Republic* (1987) 2 C.L.R. 167 και *Pitsillides and Another* (ανωτέρω), αφού έλαβε υπόψη τρεις προηγούμενες 25 καταδίκες του εφεσείοντα για παρόμοια αδικήματα και τις επτά παρόμοιες υποθέσεις που αναφέρθηκαν στην αιχή, επέβαλε στον εφεσείοντα ποινή φυλάκισης 6 μηνών.

30
Δεν τέθηκε ενώπιον του Στρατιωτικού Δικαστηρίου η πρόσφατη απόφαση του Εφετείου στην υπόθεση *Γεώργιος Αναστάση Πέτρου* (ανωτέρω), στην οποία κάτω από σχεδόν πανομοιότυπες περιστάσεις η εξάμηνη ποινή φυλάκισης που είχε επιβληθεί θεωρήθηκε ως έκδηλα υπερβολική. Τονίστηκε, μεταξύ άλλων, στην πιο πάνω υπόθεση ότι,

"Η ποινή - το είδος και η έκτασή της - πρέπει να είναι ανάλογη με το είδος και τη φύση της κλήσεως στην κάθε περίπτωση."

5

Πάνω στη βάση της υπόθεσης αυτής καταλήγουμε ότι η ποινή που επιβλήθηκε στον εφeseίοντα ήταν έκδηλα υπερβολική και τη μειώνουμε, έτσι ώστε να απολυθεί ο εφeseίων σήμερα.

Η έφεση επιτρέπεται.